

Resul Sıdkı Bey (1862-1924)

Türk Siyasetçi.

Resul Sıdkı Bey, 1862 yılında Bitlis'te doğmuştur. Bitlis ahalisinden Sofrasorzade Hamza Ağa'nın oğludur. İlköğrenimini Bitlis'te Sıbyan (ilkokul) Mektebinde tamamlayan Resul Sıdkı Bey, ayrıca özel öğretmenlerden din bilgisi dersleri almıştır. Bunun yanı sıra Farsça ve Arapça da öğrenmiştir. Bazı fennî kitaplar okumanın yanı sıra Farisi'den *Dıvan-ı Hafız'a* kadar ders görmüştür. Sıdkı Bey, Arapça, Farsça, Türkçe, Kürtçe ve Ermenice bilmektedir.

Resul Sıdkı Bey
(1862-1924)

Resul Sıdkı Bey, Mayıs 1876'da henüz on beş yaşında iken Bitlis Kazası Tahriratu ve daha sonra mahkeme kalemlerine ve 13 Şubat 1880'de yeniden oluşturulan Bitlis Vilayeti Mektubi Kalemine aylıksız olarak devam etti. 13 Mayıs 1880'de Bitlis İl Mektupçuluk Kalemine 200 kuruş maaşla aday memur olarak girdi. 29 Ocak 1881'de aynı maaş ile Evrak Kalemi Te'kîd memuriyetine tayin edildi. 31 Ağustos 1881'de 400 kuruş maaşla Vilayet Evrak Müdür Yardımcılığı görevine tayin olundu. 4 Ağustos 1887'de maaşı 500 kuruşa yükseltildi. 13 Ağustos 1891'de yine aynı maaş ile Meclis-i İdare Vilayet İkinci Kâtipliği görevine tayin edilmiştir.

Resul Sıdkı Bey'in bulunduğu memuriyetlerde çalıştığı süre zarfında hem maaşının sürekli arttığı hem de rütbece yükseldiği Bitlis Vilayeti Meclis İdaresinin 11 Temmuz 1892 tarihli ve 43 numaralı mazbatasıyla sabittir. Resul Sıdkı Bey'in memuriyet vazifesini güzel ifa etmesinden ötürü 26 Mart 1893'te rütbesinde yükselme sağlanmıştır. [Resul Sıdkı Bey](#)'in maaşı 13 Nisan 1899'da 560 kuruş iken 26 Nisan 1900'de maaşı 600 kuruşa yükseltilmiştir. 8 Kasım 1909'da Vilayet tarafından yapılan yeni bir düzenleme ile 800 kuruş maaşla Mülgan Nahiyesi Müdüriyeti'ne nakledilmiş ise de kabul etmemesine binaen 29 Kasım 1909'da yine 800 kuruş maaş ile Simek Nahiyesi Müdüriyeti'ne tayin edilmiştir. Bu görevde yaklaşık olarak iki yıl kaldıktan sonra, 9 Aralık 1911'de 1000 kuruş maaş ile terfi ettirilerek İl Genel Evrak Müdürü olmuştur. Bu arada Meclis İdare İkinci Kâtipliği görevinde iken fahri olarak Mülki Müstantıklığı ile Zabıt Kâtipliği'ni ifa etmiş. Şirvan Sabık Kaymakamı Şevki ve Muş Sancağı Üçüncü Komiseri Yasin ve jandarma yüzbaşlarından Ali Bey hakkında tahkikata memur edilerek 320 kuruş harcırah almıştır. Kulp kazasında isar-ı ahali memuriyetinde bulunarak 2960 kuruş yevmiye ve harcırah almıştır. Hizan kazasına 1896-1897 senesi isar-ı ahali memurluğundan dolayı 2220 kuruş yevmiye ve Hizan kazasının 1900-1901 senesi isar-ı ahali memurluğuna 1000 kuruş ücretle Bitlis Mülhak Huyud nahiyesinin 1901-1902 senesi isar-ı ahali memurluğuna 860, Ahlat kazasının 1902-1903 senesi isar-ı ahali memurluğuna 835, aynı yıl içinde Sason Kaymakamı ile memurlar vs. hakkında tahkikat icrası için Sason'a 900, Bulanık kazasının 1903-1904 senesi isar-ı ahali memurluğuna 867 kuruş ücret ve harcırah kesintisi, Bitlis sancağının 1903-1904 senesi mivan-ı ahali müfettişliğinden 2500 kuruş ücret, 1906-1907 senesinde

Bulanık Kaymakamı ile sair memurlar hakkında icra eylediği tahkikattan dolayı 675 kuruş, Ahlat kazasında 1906-1907 senesi isar-ı ahali tahkik muamelatından 150, Hizan kazasının 1909-1910 senesi isar-ı ahali memurluğundan 1000, Muş Mutasarrıfı'nın yardımıyla Tahrirat Müdürü hakkında 1904-1905 senesinde yaptığı vilayet tahkikatında 570 kuruş ücret, Bulanık kazasının 1910-1911 senesi ikinci kol ağnam memurluğundan 3435, Simek nahiyesinin 1911-1912 senesi ağnam tadat memurluğuna 2250 kuruş aidat, Tutak ve Malazgirt kazaları arasında mevcut arazi ve sınır ihtilaflarının keşif ve halli memuriyetinden dolayı 1140, Bulanık ve Malazgirt kazalarından 1912-1913 senesi isar-ı ahali Nezaret-i Celîleden 1900 kuruş ücret almıştır.

7 Kasım 1910 tarihinden 14 Mart 1911 tarihine kadar 500 kuruş maaş almıştır. Bu süre zarfında Resul Sıdkı Bey, Muş sancağına tabi Bulanık kazasında Kaymakam Vekâleti'nde çalışmıştır. 25 Mart 1912 tarihinden 4 Mayıs 1912 tarihine kadar kendisine 500 kuruş maaş verilmek ile Siirt sancağına bağlı Şirvan Kaymakamlığı Vekâleti'nde bulunduğu ve 1910-1911 senesi bulunduğu Bitlis vilayetinde 2 Haziran 1904 tarihli tahriratta mevcut ve Vilayet Sicill-i Ahvâl Komisyonu'nun 1 Haziran 1912 tarihli pusulasından anlaşılmaktadır. Yukarıda tafsilatıyla işlenmeye çalışılan Resul Sıdkı Bey'in aşağı yukarı 18 yıl sürmüş olan devlet hizmeti hakikaten takdire şayandır. Yapmış olduğu bu faaliyetler ile Resul Sıdkı Bey'in üzerine düşen vazifeyi hakkıyla yerine getiren bir fitratta olduğu görülmüştür.

Sadullah Fevzi ve Resul Sıdkı Bey'lerin Son Osmanlı Meclis-i Mebusanı'na Bitlis'ten Mebus Seçildiklerini Gösteren Seçim Mazbataları

Resul Sıdkı Bey'in I. TBMM öncesi yaptığı faaliyetler bunlarla sınırlı kalmamıştır. Resul Sıdkı Bey, 1912 senesinde 2000 kuruş ücretle Muş ve 1913 yılında aynı ücretle Malazgirt kazası ahali memuriyetlerinde bulunmuştur. 17 Haziran 1913 tarihinden 17 Temmuz 1913 tarihine kadar 500 kuruş zamlı maaşla Bulanık Kaymakamlığında ve 26 Aralık 1912 tarihinden 25 Nisan 1913 tarihine kadar Bitlis Meclis İdare Müdde-i Umumiliğinde vazife yapmıştır. Bu vazifeyi güzelce ifa etmiş olduğu, 26 Nisan 1914 tarihli tahrirata eklenen Vilayet Sicilli Ahval Komisyonu'nun vukuat kayıtlarından anlaşılmıştır. Resul Sıdkı Bey, 4 Ekim 1915 tarihinden 7 Şubat 1919'a kadar İl Nüfus Müdürlüğü görevine 1500 kuruş maaş ile atanmıştır. Ancak Resul Sıdkı Bey'in Bitlis İl Nüfus Müdürlüğü görevine tayin olduğu tarih, *Türk Parlamento Tarihi*'nde 3 Ekim 1914 diye geçmektedir.

Bitlis'in Ruslar tarafından işgali sırasında Resul Sıdkı Bey, Diyarbakır'a geçmiş ve 29 Haziran 1916-29 Kasım 1916 tarihleri arasında Mardin sancağı göçmen işleri memurluğunda görevlendirilmiştir. Bitlis'in düşmandan geri alınması üzerine de İl Nüfus Müdürlüğü görevine dönmüştür. Resul Sıdkı Bey, İl Nüfus Müdürlüğü görevini sürdürürken Osmanlı Meclis-i Mebusanının son dönemi için yapılan seçimlerde Bitlis milletvekili olmuştur. Seçimlerde karışıklığa sebebiyet verdiği için hakkında tahkikat yapılması Dâhiliye Nezareti tarafından Bitlis Vali Vekili'nden istenmiştir. Ancak Resul Sıdkı Bey'in öyle bir hâlinin olmadığına dair Bitlis Vali Vekili'nin Dâhiliye Nezaretine gönderdiği bir şifre ile durum açıklığa kavuşmuştur. İstanbul Meclis-i Mebusanının tatile uğramasından dolayı Heyet-i Temsiliye'nin kararına uyarak 13 Mayıs 1920'de Ankara'ya gelmiştir.

Resul Sıdkı Bey, Osmanlı Meclis-i Mebusanının son dönemi için yapılan seçimde Bitlis milletvekili olmuş, ancak Meclise katılmamıştır. Heyet-i Temsiliye'nin kararına uyarak 13 Mayıs 1920'de Ankara'ya gelip TBMM'ye Bitlis milletvekili olarak takdim edilmiştir. Mecliste İçişleri, Tapu-Kadastro, Dilekçe komisyonlarında ve Memurin Muhakematı Tetkik Kurulunda çalışmıştır. Ayrıca Mecliste Sıhhiye ve Sosyal Yardımlaşma Encümenliği'ne, İstida ve Defter-i Hakani Encümenliği'ne ve Beşinci Şube azalığına seçilmiştir.

Resul Sıdkı Bey, Birinci Dönem TBMM'den sonra İkinci Dönem TBMM için yapılan seçimlerde Bitlis'ten tek milletvekili olarak seçilmiştir. Ancak birinci toplantı yılından sonraki ara vermede, 30 Ağustos 1924 yılında Bitlis'te vefat etmiştir. Resul Sıdkı Bey'in kızı Nezire Özyurtlu'ya ait emekli sicil dosyasında ise Resul Sıdkı Bey'in 18 Ekim 1924 tarihinde vefat ettiği kaydı geçmektedir. Resul Sıdkı Bey, evli olup iki çocuk babası idi.

Sedat IŞIK

KAYNAKÇA

T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı

BOA, DH_SAİD_00055_00065.

BOA, DH.ŞFR, 649/78-1.

BOA, DH.ŞFR, 651/122.

Emekli Sandığı Arşivi

Emekli Sandığı Arşivi, Emeklilik Sicil Dosyası, MO 15499.

Emekli Sandığı Arşivi, Emekli Sicil Dosyası, VH. 619186.

TBMM Arşivi

TBMM Arşivi, TBMM Azasının Tercüme-i Hâl Kâğıdı Örneği: 55.

TBMM Arşivi, TBMM Azasına Ait Seçim Mazbatası (Resul Sıdkı Bey, II. Dönem), SM-460-1-2.

TBMM Z.C., D:1, C. 25, İ: 146, s. 91.

TBMM Z.C., D:1, C. 28, İ: 7, s. 43.

TBMM Z.C., D:1, C. 28, İ: 1, s. 21.

Arşiv ve Askerî Tarih Daire Başkanlığı

ATASE Arşivi, ATAZB, K.19, G.1, B.1-1.

Resmî Yayınlar

Bitlis İl Yıllığı (1967), Ajans-Türk Matbaacılık, Ankara 1967.

Bitlis İl Yıllığı (1971), Ayyıldız Matbaası, Ankara 1971.

Telif Eserler ve Araştırma Makaleleri

ÇOKER, Fahri, **Türk Parlamento Tarihi, Millî Mücadele ve TBMM I. Dönem 1919-1923**, Türkiye Büyük Millet Meclisi Vakfı Yayınları, Ankara 1995.

GOLOĞLU, Mahmut, **Devrimler ve Tepkileri (1924-1930)**, Başnur Matbaası, Ankara 1972.

ÖZTÜRK, Kâzım, **Türk Parlamento Tarihi, TBMM II. Dönem (1923-1927)**, TBMM Vakfı Yayınları, Ankara 1994.

22/07/2024 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/resul-sidki-bey-1862-1924/?pdf=6487> adresinden

erişilmiştir